

Det skulle vara att köpa åt oss, svart och hvita sorg Klädningar för Sommaren ty det blir så hätt att alla Dagar gå, med svarta ylle Klädningar Nu skulle jag ha kunnat vända mig till Fru Hentzie i det fallet, men jag tycker ej om hennes smak, och jag vet att Du har god smak att välja tyger. - också är det ju bättre, att när Du kommer hit jag har en Klädning som är i Svågers smak, och tycke 26 aln blir det tillsammans som vi skulle behöfva - endera något vacket svart och hvitt ylle tyg, eller Cattun hvilket Du tycker mera om det kommer ändå att blifva hvardags Klädningar, men vi får ej ge mera än det högsta 20 kopek aln sade Pappa, - äfven skulle det vara att köpa ett 1/4 Skålpund Snockt pulver, till Skinnplaggen gode Svåger vi kan väl få det begärda med Fredags posten, så att vi skulle hinna sy våra Klädningar färdiga tills Du kommer ifall Du ej kommer på samma gång,

Den 15 i denna Månad väntar vi Dig hit med de dina Wille måste nu slippa med ty han sade att han är Mosster Wiwa's gosse. - allt börjar att blifva så vackert och grönt redan. - At man ej har lust att vara inne hela dagen har jag suttit ute under ett Äppelträd och läst Lifvet i hemmet.

Pappa och Ida helsar hjertligt alla, När Svåger skickar Klädnings-tyget så skall du få en Kyss för besväret. - Hjertliga helsningar till Barnen, men var Du gode Svåger mest och varmast helsad af

Din trofasta Sysster
Olivia

18 3/6 60.

Glöm ej att äfven skicka min ring älskade Svåger, jag har så ledsamt efter den.

30

100 J. V. SNELLMAN - Z. TOPELIUS HUB, Coll. 248

Käre Broder!

Jag läser i Helsingfors Tidninga en artikel om Nationalitetspolemiken. Jag finner den lika välvillig som sanningskär. Men förlåt! jag befarar, att den icke går till frågans grund och botten - såsom den i afsceende å våra Finska förhållanden *icke kan* gå till grunden.

Tillåt derföre, att jag för fortsättningen anmärker följande. Frågan är af allt för stor vikt, för att behandlas legerement.

I:o Hvad är att tillegna sig civilisationen? Och hvar finnes denna civilisation, hvilken skall kunna *blott* mottagas?

Man skiljer den moderna civilisationen i två stora grupper: den Romaniska och den Germaniska. Men båda sönderfalla åter. Den Franska och den Spanska - Den Österriskiska och den Engelska äro himmelsvidt skilda.

Finnarne skola kanske tillegna sig det bästa i alla? Äfven så bilda de sig en civilisation, som icke förut funnits i verlden. Den är då deras *egen*, egendomlig. Kanske nationel?

Du säger mig: »ett sådant utplockande är omöjligt». Jag medger det. Och vore det möjligt, skulle deraf icke bildas någon civilisation alls. Att plocka ihop hvarjehanda vetande, är icke civilisation, icke bildning, - bara ofruktbar lärdom. Den kan lika gerna nedläggas i en kista, som i

en menskelig skalle.

Civilisation, bildning skall finnas *i handling*, i sed. Individen handlar och vandlar i hvarjehanda knutar. Men en nation handlar i världshistoriens pantheon, Alltså: civilisation är en nations världshistoriska verksamhet.

2:o Språkfrågan. Är alltför omfattande, för att här afhandlas. Den kan också korrt afgöras. Se Dig om, huruvida i världshistorien något spår finnes af andra folk, än nationer, folk med ett nationalspråk.

D. v. s. *Om civilisation är handling, och om en nations handling är världshistorisk verksamhet* – så finnes ingen civilisation utan nationalspråk. 10

3:o Den Finska frågan. Finsk sång och saga är och var ännu för 20 år sen en litterär kuriositet. Finskt språk i domsalen, skola m. m. är en nyttans sak. Kanske nyttigare, om de Finska barnen kunde lära sig Svenska – eller Ryska, helst dock Franska – från vaggan. Hela Finskväsendet skulle då ej behövas.

– Jag tror visst, att mensklige kulturen vinner på formernas mångfald. Den Europeiska är just derigenom stor. Men vårt lilla Finska sällskaps tillvaro elker icke-tillvaro är jmförelsevis likgiltig. Vore vi *alla* allaredan Svenskar till språket, skulle det glädja mig. Dömda, som vi äro, att för all framtid lefva skilda från Svenskarne, kunde dock någon egendomlighet hos oss utbilda sig – och någon egen världshistorisk verksamhet – resp(ektive) civilisation. 20

Kom ihåg, att, då jag säger *alla*, jag icke ens tänker på Svenska allmogen utan på *de bildade* i landet och *den Finska massan*. Ingen, som talat om Finsk nationalitet, har någonsin räknat *Svenska allmogen* i Finland för något. Den må lefva och vara ad libitum. D. ä. *dess språk* betyder platt intet.

Men då vi icke *alla* äro Svenskar, icke heller numera kunna blifva det – än mindre kunna blifva Fransmän – hvad återstår? Blifva Finnar. Har Du annat råd att gifva? Blifva Finnar, d. ä. få ett nationalspråk, ett litet hörn i världshistorien, en civilisation (Se 1:o & 2:o) 30

Anmärkning. Det är tanken härpå, som gjort Finska sången och sagan till annat, än en kuriositet, som gör Finskan i skolan o. s. v. till annat än en nyttighetsmesyr. Det är också den, som drifvit fram det ena och det andra: Finsk profession och examina, Finsk litteratur, Finska skolor, Finska translatorer, Finska sockenstämmor m. m. När Du talar om Finskans framsteg, så kom ihåg, att de skett på 20 à 25 år, utan pluralitetens af de bildade i landet deltagande, delvis af dem motarbetade, under förtryck från styrelsens sida. N. B. Det är 4 månader sedan förbudet mot annat Finskt tryck än ekonomi och asketik upphäfdes. Haf godheten anföra exempel på snabbare framgång från annat håll i världen – utom med svärd i hand. 40

4:o Partierna.

Det ena ser all menskelig lycka i liberala statsinstitutioner och ger all nationalitet hin. Det är ganska allmänt i Europa – smädar Tyskheten i Tyskland – Svenskheten i Sverige – har ruinerat Polen och Ungern, men lider nu lyckligtvis ett nederlag i Italien, der *Nationaliteten* strider och segrar.

Derom kan Du icke tala. 50

Samma parti hvarken kan eller vill gripa till svärdet. Det *pratar* i kottierna, väntar på Sveriges hjälp – Frankrikes, Englands, hela världens – endast det sjelft slipper lägga strå i kors. Det förstärkes af dem, som, Svenska till börd, funnit sig af de Finska stråfvandena tillbaka satta, ungt folk med förmåga. En hel hop gamla, som vilja

Under tecknad förklarar i fysisk matematiska
 tekniska lärofakulteten på vanliga dagar kl. 12 m.
 i skolbarn, under vinterterminen Årens Redde
 och läran om långvattentän samt under vår-
 terminen teknisk pliktlära och praktisk
 skolbarn. Samvattens författas påbörjade för
 påbörjas af den Årsked i logik och under
 vinterterminen förmåttas påbörjas systematiskt.

J. V. Snellman

J. V. Snellmans anmälan till konsistoriet om den undervisning han ämnade meddela under höstterminen 1860 och vårterminen 1861 har bifogats till konsistoriets protokoll 4. VI 1860, vilket uppreparas i HUA. Något tidigare hade konsistoriet förordnat Snellman att bestrida professuren i pedagogik och didaktik som överflyttats från teologiska fakulteten till den historisk-filologiska.

hafva frid och ro, andra med varma Svenska sympatier, känslans, utan insigt och utan kraft till handling, finna opposition mot det Finska nyhetsmakeriet just välkommen. De se gerna, att någon håller i skaftet.

Också härom *kan Du icke* tala.

Det andra partiet ser i Finskan den enda räddningen från Ryskan, som i skolorna, i handelsverlden, i administrationen, bland militären stilla men jemnt vunnit större utrymme.

Partiets åsigt är: För den Finska massan är det likgiltigt, hvilken dag Ryskan sättes i stället för Svenskan i skolan, i domsalen, i den administrativa skriftvexlingen. Det blir för denna massa Grekiska som Grekiska.

Vederbörande äro icke dumma nog, att ej inse detta. Det är dessutom klok politik att få Svenskan unnan. Det kunde också ske utan svårighet på 40 å 50 år.

Hvad hindrar då? Så vidt jag vet endast kejsaremakten i Ryssland. Den dag aristokratin får mera makt, är det gjordt.

Nu får åter Finskan gå fram för sagde politikens skuld. Men – Du lefver längre – och får väl se det: dess hårda tid skall snart nog återkomma. Lägg några stenar på på förhand.

Vore alläreredan Finskan de bildades språk, undervisningens, domstolens, administrationens, då skulle man betänka sig med Ryskan. Ty *folket* skulle känna slaget. Skrika Svenskarne, när det engång träffar hårdt – så är folket de 9/10 dervid så lugnt och likgiltigt, som om ingenting passerat.

Denna är detta partis tanke. Äfven om den *kan* och bör Du *icke* tala. Min tanke är: Om Ryskan eller Finskan vinner, vet blott Gud. Jag vågar ingenting hoppas. Men att Svenskan går under – det vet jag visst.

J. V. S:n

P. S. Att *icke* heller jag eller någon Finskans vän *kan* tala om det, hvarom jag sagt, att Du *icke kan* tala – deraf må Du bedöma vår ställnings svårighet i nationalitets-striden. Hvarföre jag utan fast förtröstan arbetar? Menniskan kan blott göra, hvad hon anser sig böra, och dö – lemnande fruktens mögnad i Guds hand.

101 J. V. SNELLMAN – L. N. CASTRÉN 28. VII 1860
Privatsamling

Wihtis den 28 Juli 1860.

Goda Natalia!

Visst lär Du, vännen kära, litet förundra Dig öfver dessa raders ankomst – icke deröfver dock, att de bära litet vittne om min tillgifvenhet och mitt deltagande, utan deröfver att min tröghet kommit sig till att så pass mycket yttra något häraf.

Men det förhåller sig så, att jag här i min ödemark blir allt oroligare att få veta något om Eder. Af morbror Fredrik hörde jag om Er lyckliga ankomst till Stockholm och något om sejouren derstädes. Men sedan dess är jag utan alla underrättelser. Jag kunde väl skrifva till Fredrik och få ett knapphändigt svar. Det kommer dock säkert icke tidigare, än jag kan få ett bref af Natalias egen lilla, kära hand – och det